
Jana ARBEITER, Andreja JAKLIČ, Katja LOZAR MANFREDA*

UNIVERZE KOT POSPEŠEVALEC TRAJNOSTNEGA RAZVOJA: PRIMER TRAJNOSTNA FDV**

Povzetek. Fakulteta za družbene vede (FDV) je kot del Univerze v Ljubljani (UL) pomemben akter pri pospeševanju uresničevanja ciljev trajnostnega razvoja (CTR), saj gre za največjo in najbolj interdisciplinarno družboslovno fakulteto v državi, ki v svojem poslanstvu vključuje vse tri ključne vidike trajnostnega razvoja: družbenega, gospodarskega in okoljskega. Strokovnjaki in strokovnjakinje (raziskovalci/-lke in pedagogi/-nje) so aktivno vključeni v mednarodne mreže za oblikovanje, izobraževanje in merjenje CTR ter sodelujejo v spremljanju in uresničevanju Agende za trajnostni razvoj do leta 2030, ki je zgodovinsko najbolj ambiciozen globalni sporazum za doseganje trajnostnega razvoja. Iz mednarodnih projektov prenašajo tudi izkušnje ter reference na področju globalnega in transformativnega učenja (CTR 4.7), ki so razumljene kot ključen instrument za uresničevanje vseh sedemnajstih ciljev. Članek prikazuje analizo vključevanja CTR na pedagoškem, znanstvenoraziskovalnem in upravljalnem področju delovanja FDV. Oceno stanja članek v sklepni razpravi poveže s priložnostmi za prenose v prakso in možnostmi za izboljšave.

Ključni pojmi: cilji trajnostnega razvoja (CTR), trajnostni razvoj, izobraževanje, univerza.

UVOD

V 21. stoletju, ki je zaznamovano s hitrim tehnološkim napredkom, družbenimi, ekonomskimi in okoljskimi spremembami, imajo univerze in druge izobraževalne ustanove pomembno transformativno vlogo pri oblikovanju bolj trajnostne prihodnosti. Glavni stebri trajnosti – okoljska odgovornost, socialna pravičnost in gospodarska odpornost – so vse bolj v ospredju na globalni ravni,

---

* Dr. Jana Arbeiter, docentka, Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani, Slovenija, e-mail: jana.arbeiter@fdv.uni-lj.si; dr. Andreja Jaklič, redna profesorica, Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani, Slovenija; dr. Katja Lozar Manfreda, izredna profesorica, Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani, Slovenija.

** Izvirni znanstveni članek.
DOI: 10.51936/tip.61.3.747

zato reševanje večplastnih izzivov trajnosti zahteva usklajena globalna in lokalna prizadevanja. Pri tem pa je vloga izobraževanja, ki ima moč spreminjanja in sposobnost reševanja globalnih izzivov, ključna.

Kot poudarjeno tudi v Agendi za trajnostni razvoj do leta 2030 (v nadaljevanju Agenda 2030), je izobraževanje eden temeljnih načinov uresničevanja bolj trajnostnega razvoja. Cilj trajnostnega razvoja (CTR) 4.7 namreč izpostavlja izobraževanje kot gonilno silo in orodje s transformativno močjo, ki posameznike¹ opremlja z znanjem, veščinami, vrednotami in perspektivami, potrebnimi za učinkovito reševanje vprašanj trajnosti (Združeni narodi 2015). Izobraževanje spodbuja občutek odgovornosti in posameznike spodbuja k sprejemanju premišljenih odločitev, ki so v skladu s trajnostnimi praksami. Poleg ozaveščanja pa naj bi izobraževanje spodbujalo tudi inovacije in reševanje problemov, s čimer učeče opolnomoči za vizijo in ustvarjanje trajnostne prihodnosti (Arbeiter in Bučar 2021). Zato je pomembno, da univerze in tudi druge izobraževalne ustanove prepoznamo kot pospeševalce uresničevanja CTR in trajnostne prihodnosti. Premagovanje kompleksnih in medsebojno povezanih izzivov trajnostnega razvoja namreč zahteva nenehno izobraževanje, učenje, raziskovanje, inovacije, sodelovanje in voditeljstvo, ki pa jih primarno razvijajo in oblikujejo izobraževalne institucije, in sicer skozi svoje pedagoške, znanstvenoraziskovalne in upravljalvske aktivnosti ter mreže sodelovanja z zunanjimi deležniki.

Univerza v Ljubljani (UL) se v tem kontekstu pojavlja kot ena izmed vodilnih institucij v Sloveniji, ki si prizadeva za integracijo trajnostnih vsebin v vse svoje vidike delovanja.² Fakulteta za družbene vede (FDV) pa kot članica predstavlja pomembnega akterja pri pospeševanju uresničevanja CTR, saj gre za največjo in najbolj interdisciplinarno družboslovno fakulteto v državi, ki v svojem poslanstvu vključuje vse tri ključne vidike trajnostnega razvoja: družbenega, gospodarskega in okoljskega. Leta 2020 se je zato na podlagi bogatih izkušenj zaposlenih pedagogov in raziskovalcev, ki redno organizirajo s CTR povezane dogodke z zunanjimi javnostmi (denimo organizacija serije *Kapuscinski Development Lectures* na FDV, poletne šole Globalis, Študentski inovativni projekti za družbeno korist in projekti Po kreativni poti do znanja idr.) in so CTR vključevali v svoja raziskovalna dela in projekte (npr. Banjac et al. 2015; Duvnjak in Kohont 2021; Hočevar in Bartol 2021; Arbeiter in Bučar 2022; Crnčec 2022; Golob, Kamin in Barnes 2022; Bezjak in Štebe 2023; Golob, Podnar in Weder 2024; Hočevar 2024, Vezovnik 2024 idr.)³, ter velikih potreb v slovenskem okolju, ki je naklonjeno trajnostnemu razvoju in s tem povezanim uresničevanjem CTR, porodila ideja projekta *Trajnostna FDV*. Spodbuda k vse bolj celostnemu izvajanju

¹ Izrazi v moški slovnični obliki veljajo za oba slovnična spola.

² Univerza v Ljubljani trenutno izvaja projekt UL za trajnostno družbo (ULTRA), v okviru katerega se oblikuje nabor možnih ukrepov za sistemske spremembe z vidika zasledovanja CTR in uspešnega digitalnega prehoda na ravni UL in njenih članic (UL n.d.).

³ Naštevamo le nekaj primerov raziskovalnih dosežkov, ki so povezani s tematikami trajnostnega razvoja.

in povezovanju aktivnosti na področju trajnostnega razvoja so bili tudi študenti FDV, ki imajo kot občutljivi opazovalci družbenih sprememb in tveganj za razvoj za to temo in tudi za posamezne cilje in podcilje izjemen posluh in pripravljenost za učenje.⁴

Glavni cilj članka je odgovoriti na vprašanje, na kakšen način FDV prispeva k uresničevanju CTR skozi pedagoško, znanstvenoraziskovalno in upravljalno dejavnost ter sodelovanje z deležniki in kakšne so priložnosti za nadaljnje izboljšave ter prenos teh praks v širše okolje. Zato FDV analiziramo kot študijski primer uresničevanja CTR na instituciji znanja, pri čemer naprej predstavimo strateški program, nato metodologijo zbiranja in analize podatkov, ki je že del programa *Trajnostna FDV*, pa tudi rezultate analize po posameznih področjih. Namen članka torej ni le prikaz implementacije koncepta trajnostnega razvoja v praksi izobraževalne institucije, temveč ponuditi orodja za analize stanja in sprememb, ki omogočajo nove primerjalne analize (v času in med različnimi drugimi organizacijami) in (spodbude za) boljše uresničevanje CTR.

Struktura članka je sledeča. Po uvodu v drugem delu predstavimo konceptualni program uresničevanja CTR na FDV in metodologijo analize, v tretjem delu sledijo rezultati analize, ki pokažejo prisotnost tem CTR v pedagoškem procesu, v četrtem delu pa zasledovanje CTR v raziskovalnem delu. V petem delu kratko prikažemo nabor dobrih praks sodelovanja z zunanjimi deležniki in spremembe v upravljanju, v sklepnem šestem delu pa strnjnim ugotovitvam dodamo še priporočila in načrte za izboljšave.

Program Trajnostna FDV in metodologija spremljanja vključenosti CTR v aktivnosti FDV

Trajnostna FDV je projekt izvajanja aktivnosti za doseganje trajnosti. Vključuje evidentiranje, izmenjave in prenos znanja med zaposlenimi ter prenos znanja in izkušenj na študente in zunanje deležnike – z namenom spodbujanja pospeševanja uresničevanja CTR. Sestavni deli programa so tudi ozaveščanje, identifikacija in povezovanje aktivnosti za uresničevanje CTR. Zaposlenim je bil program (zasnovan v letu 2021) prvič predstavljen na razvojnem sestanku, t. i. zeleni razvojni kavi 2. februarja 2022. Program (Tabela 1) je izkazal potrebo po izboljšanih podatkih, spodbudil pregled delovanja FDV ter podal izhodišče za prvi sistematični pregled aktivnosti FDV, ki so povezane s CTR.⁵ Ta pregled je del programa in zajema mapiranje aktivnosti na vseh osnovnih področjih delovanja FDV ter identifikacijo dobrih praks in priložnosti ter potencialov za nadaljevanje trajnostnega razvoja in oblikovanje prioritet v našem prihodnjem delovanju. Izdelana *izkaznica Trajnostna FDV*, ki je rezultat obširne analize in

---

⁴ Strategija FDV 2021–2025 (2020) podpira idejo projekta Trajnostna FDV, saj izpostavlja vizijo FDV, ki »je del družbeno odgovorne univerze, ki proaktivno izobražuje, raziskuje in deluje za vključujočo, trajnostno in na znanju temelječo globalno družbo 21. stoletja«.

⁵ Po našem vedenju gre tudi za prvi tovrstni popis aktivnosti, ki so povezane s CTR na UL. Popis je bil na FDV prvič opravljen leta 2022.

pregleda vključenosti CTR v delovanje FDV, na izbranih področjih služi kot izkaz potenciala in orodje za krepitev sposobnosti vključevanja CTR v strategije in aktivnosti FDV. Cilji trajnostnega razvoja so namreč ključni del strateškega načrtovanja in aktivnosti vseh deležnikov, da bi lahko skupaj okrepili zavedanje in delovanje za uresničevanje Agende 2030. S sistematičnim pregledom se tako FDV postavlja ob bok številnim tujim izobraževalnim institucijam (SDSN 2017; Armitage, Lorenz in Mikki 2020; SDSN 2020; Chaleta et al. 2021; Alcántara-Rubio et al. 2022), ki so na podlagi sistematičnega pregleda vključenosti CTR v svoje aktivnosti okrepile svoja prizadevanja pri uresničevanju CTR in doseganju trajnostnega razvoja.

Projekt *Trajnostna FDV* je zasnovan v štirih fazah (Tabela 1). Prva faza vključuje identifikacijo področij za pilotni pregled vključenosti CTR na FDV (Slika 1). Identificirana področja – pedagoško, znanstvenoraziskovalno, upravljanje in vodenje ter medsektorsko sodelovanje – predstavljajo štiri temeljne dejavnosti FDV, pri čemer pilotni pregled vključenosti CTR in ocena trajnostnega vedenja omogočata analizo trenutnega stanja, identifikacijo sinergij med trajnostnimi cilji, oblikovanje nabora potencialnih izboljšav, vzpostavitev kulture trajnosti ter krepitev povezav FDV z zunanjim okoljem.

Slika 1: PRISPEVEK FDV K TRAJNOSTNEMU RAZVOJU IN URESNIČEVANJU CTR PO PODROČJIH DELOVANJA

Vir: Prilagojeno po SDSN, 2020.

V drugi fazi je bila za potrebe mapiranja razvita lastna metodologija, ki je podrobneje predstavljena v metodološki prilogi k pričujočemu članku (glej Arbeiter in Vrevc Žlajpah 2024). Tretja faza se je osredinila na prepoznavanje dobrih praks in izobraževanje.

Prvi pilotni rezultati mapiranja in prepoznanih dobrih praks so bili že konec leta 2022 uporabljeni v internih usposabljanjih na FDV in v okviru projektov, ki

jih FDV izvaja na UL.⁶ Začetne delavnice za zaposlene FDV in razvojna zelena kava v letu 2022 pa so pokazale:

- ozko razumevanje CTR med zaposlenimi;
- obstoj številnih in raznolikih aktivnosti, ki so povezane z vsemi 17 CTR na vseh preučevanih področjih;
- velik neizkoriščen potencial in priložnosti v povezovanju aktivnosti.

To je prispevalo k razvoju dodatnih aktivnosti, večjemu ozaveščanju interne javnosti in UL kot celote ter dopolnitvi metodologije (več v Arbeiter in Vrevc Žlajpah 2024). S projektom *Trajnostna FDV* smo hoteli povezati raznolike že uveljavljene, pa tudi predvidene in nove aktivnosti fakultete v skupni krovnem okviru. Četrta faza se posledično usmerja v sodelovanje z okoljem in prenos znanja med zaposlenimi FDV nadgrajuje s prenosom znanja zunaj FDV; pri tem so izpostavljeni predvsem voditeljstvo, medsektorski dialog in demonstracijska vloga. V okviru tega je bila izkušnja s pilotnim pregledom vključenosti CTR v aktivnosti FDV leta 2022 predstavljena UL in tudi na mednarodni konferenci *Sustainable Development Goals Universities Initiative* (Jaklič, Arbeiter in Lozar Manfreda 2022).

Tabela 1: ZASNOVA PROJEKTA TRAJNOSTNA FDV PO FAZAH

FAZE PROJEKTA	AKTIVNOSTI/REZULTATI
1. stopnja: Identifikacija področij za pilotni pregled vključenosti CTR na FDV	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagoško področje: pregled vključenosti CTR v učne načrte in zaključna dela študentov. • Raziskovalno področje: pregled raziskovalnih dosežkov raziskovalcev/pedagogov. • Trajnostno vedenje in upravljanje znotraj FDV, ki omogoča vzpostavitev bolj trajnostne kulture. • Medsektorsko sodelovanje in voditeljstvo: sodelovanje v okviru UL in z okoljem – projekti sodelovanja učiteljev/raziskovalcev/študentov z zunanjimi deležniki. • Ozaveščanje zaposlenih na vseh identificiranih področjih.
2. stopnja: Pilotni pregled aktivnosti in analiza	<ul style="list-style-type: none"> • Priprava metodologije za celovit pregled aktivnosti, povezanih s CTR (razvoj metodologije mapiranja aktivnosti po področjih). • Zbiranje podatkov. • Mapiranje vključenosti CTR na področjih in analiza rezultatov.

⁶ Razvita metodologija je uporabljena v okviru dveh pilotnih projektov UL za trajnostno družbo – ULTRA, in sicer prvič v okviru pilotnega projekta Program usposabljanj za zeleni in digitalni prehod v trajnostno družbo: nabor interdisciplinarnih modulov z mikrodokazili, ki ga koordinira FDV. V tem projektu je ena od aktivnosti tudi popis aktivnosti vseživljenjskega učenja v Sloveniji, pri čemer projektna ekipa mapira tudi vključenost CTR v identificiranih aktivnostih. Dodatno je razvita metodologija uporabljena tudi v okviru projekta Digitalni in v trajnostno družbeno naravnani študijski program strojništva, ki ga koordinira Fakulteta za strojništvo, FDV pa je kot partnerka v projektu opravila mapiranje učnih načrtov visokošolskega strokovnega študijskega programa Strojništvo – Projektno aplikativni program.

FAZE PROJEKTA	AKTIVNOSTI/REZULTATI
3. stopnja: Identifikacija dobrih praks in izobraževanja	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikacija dobrih praks. • Priprava izobraževanj za pedagoge in raziskovalce o CTR in kako vključiti CTR v pedagoško in raziskovalno delo ter kako jih prepoznati. • Oblikovanje nabora projektov, področij in aktivnosti z največjim potencialom na podlagi pregleda dobrih praks.
4. stopnja: Sodelovanje z okoljem in prenos znanja zunaj FDV	<ul style="list-style-type: none"> • Dopolnjena in izdelana metodologija mapiranja aktivnosti, povezanih s CTR na pedagoškem in raziskovalnem področju (možen prenos na druge članice UL, na druge organizacije v vzgoji in izobraževanju, na podjetja). • Oblikovane izobraževalne delavnice o uresničevanju CTR za institucije v izobraževanju in za druge deležnike (podjetja, delavnice za učitelje, vključitev vsebin o CTR v učne procese na nižjih ravneh izobraževanja in prepoznavanje le-teh). • Promocije dobrih praks in vključevanje novih deležnikov v vzpostavljene prakse medsektorskega sodelovanja, demonstracijska vloga in prispevek k razvoju in implementaciji nacionalnih politik na področju trajnostnega razvoja. • Mednarodno sodelovanje.

Vir: Interno gradivo FDV.

Pri razvoju metodologije mapiranja (Arbeiter in Vrevc Žlajpah 2024) smo izhajali iz pregleda obstoječih metodologij mapiranja in pregleda vključenosti CTR v aktivnosti izobraževalnih ustanov (Kestin et al. 2017; SDSN 2017; Jayabalasingham et al. 2019; Kestin in Lumbreras 2020; Reid 2020; Rivest et al. 2021; Zhang et al. 2022; Kashnitsky et al. 2022). Slednje predvidevajo različne variacije k mapiranju, vse pa izhajajo iz predloga metodologije Združenih narodov, bolj konkretno Mreže rešitev za trajnostni razvoj (*Sustainable Development Solutions Network* – SDSN),⁷ ki izpostavljajo tri ključne načine mapiranja CTR: i) **pregled podatkovnih virov in ekspertno oceno** ter dodelitev dejavnosti CTR, ii) **samoidentifikacijo**, ki zahteva aktivno sodelovanje nosilcev predmetov, da sami identificirajo, s katerimi CTR se njihove dejavnosti usklajujejo, iii) **mapiranje po ključnih besedah**, ki so specifične za CTR in omogočajo iskanje skozi velike nize podatkov, povezanih z dejavnostmi, kot so raziskovalne publikacije ali učni načrti predmetov za študijske programe (SDSN 2017).

Za pregled vključenosti CTR na pedagoškem in raziskovalnem področju na FDV smo uporabili mapiranje po ključnih besedah. Ta pristop sicer zahteva več časa za identifikacijo ključnih besed, ki se lahko uporabljajo za kodiranje, prav tako je časovno zahtevno tudi pridobivanje pravih vrst podatkov in testiranje, ki je potrebno za smiselno interpretacijo rezultatov. Ko pa je sistem vzpostavljen, ga je mogoče replicirati, kar je velika prednost za redno posodabljanje rezultatov in za sledenje napredku na področju CTR in ocene stopnje trajnostni nekega programa (Tahl et al. 2017).

⁷ Gre za neprofitno organizacijo, ki so jo leta 2012 ustanovili Združeni narodi za promocijo 17 ciljev trajnostnega razvoja na nacionalni in mednarodni ravni (SDSN n. d.).

Natančneje, v okviru naše analize smo kodirali ključne besede, specifične za posamezne CTR, in sicer na podlagi deskripcij ključnih pojmov CTR, zbranih v podatkovni bazi Daftar, ki smo jih za potrebe analize prevedli v slovenski jezik.⁸ Pristop se uporablja za pregled in analizo nizov podatkov, povezanih z dejavnostmi, kot so raziskovalne publikacije ali učni načrti predmetov v študijskih programih (Tahl et al. 2017).

Mapiranje je potekalo dvofazno. V okviru prve faze smo analizirali učne načrte programov prve in druge stopnje FDV (študijsko leto 2021/2022), zaključna dela FDV vseh treh stopenj (obdobje 2019–2022) in znanstvene objave zaposlenih na FDV (obdobje 2020–2022), pri čemer smo beležili pojavnost ključnih besed CTR v izbranih vsebinskih elementih. Vsako ujemanje z več kot petimi ključnimi besedami smo zabeležili z numerično vrednostjo 1, kar je pomenilo, da predmet, delo ali objava naslavlja določeni CTR.

Ta prva faza analize je pokazala več metodoloških omejitev, vključno z omejenostjo le na ključne besede (in ne širši kontekst), jezikovnimi omejitvami (problem prevoda, jezikovna oblika v prvem sklonu) in subjektivnostjo pri določanju praga za relevantnost (ali ključna beseda naslavlja neki CTR). V drugi fazi smo te pomanjkljivosti obravnavali z vključitvijo vseh jezikovnih oblik ključnih besed in dodatnem vsebinskem pregledu širšega konteksta besedila. V tej fazi smo v okviru pregleda vključenosti v pedagoški proces z izboljšano metodologijo pregledali pojavnost ključnih besed CTR v vsebinskih elementih potrjenih in objavljenih učnih načrtov posameznih predmetov na vseh treh stopnjah študija za študijsko leto 2023/2024, v okviru pregleda vključenosti CTR v znanstveno-raziskovalnih objavah raziskovalcev in pedagogov s FDV pa smo ponovili beleženje pojavnosti v naslovu, ključnih besedah in povzetku znanstvenih objav v obdobju 2020–2022.

Na podlagi pregleda pogostosti obravnave CTR smo v tej drugi fazi oblikovali indeks vključenosti CTR in ga na podlagi metode mejnih primerljivih vrednosti razdelili v pet kategorij⁹ po vzoru metodologije za samoporočanje o stanju na področju trajnostnega delovanja v okviru visokega šolstva STARS (The Sustainability Tracking, Assessment and Rating System); le-te bolj natančno opredeljujejo stopnjo vključenosti s trajnostjo povezanih tematik v analiziranih enotah. Končni rezultati analize so prikazani kumulativno v obliki *izkaznice Trajnostne FDV*, ki vključuje informacije o številu predmetov, zaključnih del in znanstvenih objav, ki naslavljaajo posamezne CTR.

---

⁸ Na FDV smo – na podlagi pregleda obstoječih baz ključnih besed, ki se uporabljajo za mapiranje vključenosti CTR v pedagoške in raziskovalne aktivnosti visokošolskih institucij – izbrali najboljše bazo ključnih besed Daftar: <https://www.its.ac.id/drpm/wp-content/uploads/sites/71/2021/04/Daftar-keywords-Sustainable-Development-Goals.pdf>.

⁹ Kategorije: ne vključuje, posredno vključuje, vključuje s trajnostjo povezane vsebine, primarno osredotočeno na trajnostne vsebine, nedoločljivo.

CTR V PEDAGOŠKEM PROCESU

V okviru pregleda vključenosti CTR v študijske programe smo beležili pojavnost ključnih besed CTR v vsebinskih elementih potrjenih in objavljenih učnih načrtov posameznih predmetov za študijsko leto 2021/2022 in 2023/2024, tj. v nazivu, vsebini, ciljih in predvidenih rezultatih predmetov na prvi, drugi in tretji stopnji študija na fakulteti.¹⁰ Prav tako smo analizirali tudi vključenost CTR v vsebinske elemente zaključnih del prve, druge in tretje stopnje študija na FDV, in sicer v obdobju 2019–2022. V tem primeru smo beležili pojavnost ključnih besed CTR v dveh vsebinskih elementih: povzetek in ključne besede.

Rezultati analize prvega mapiranja leta 2022

Ob prvem mapiranju za študijsko leto 2021/2022 nas je zanimalo, koliko predmetov obravnava CTR in kateri so ti CTR. Zanimalo nas je tudi, katere CTR predmeti najpogosteje naslavljajo in ali se vsebine iz predmetov prenašajo tudi v zaključna dela študentov.

Pregled učnih načrtov za 226 predmetov na 11 programih prve stopnje dodiplomskega študija na FDV je pokazal, da kumulativno predmeti na dodiplomskem študiju vključujejo ključne besede, ki so značilne za vseh 17 CTR, vendar pa noben predmet v svojih učnih načrtih ni predvideval vsebin, ki bi jih na podlagi ključnih besed lahko (ne)posredno povezali z vsakim od 17 CTR. Sicer pa je v študijskem letu 2021/2022 kar 69 % predmetov na dodiplomskem programu prve stopnje predvidevalo obravnavo vsebin, ki so povezane vsaj z enim CTR. Dobrih 31 % predmetov ni predvidevalo vsebin, ki bi bile (ne)posredno povezane s CTR.

Na 12 programih druge stopnje je bilo v študijskem letu 2021/2022 150 predmetov, ki kumulativno (za vse predmete na vseh programih in stopnjah) niso obravnavali vseh 17 CTR (izpadla sta CTR 14 (življenje v vodi) in CTR 15 (življenje na kopnem)). Analiza rezultatov je pokazala, da je 70 % vseh predmetov na magistrskih programih 2. stopnje v učnih načrtih predvidevalo obravnavo vsebin, ki so povezane vsaj z enim CTR, medtem ko 30 % predmetov v svojih učnih načrtih ni predvidevalo vsebin, ki bi bile neposredno povezane s CTR.

Kot že omenjeno, nas je zanimalo tudi, koliko zaključnih del naslavlja CTR in kateri specifični CTR so v zaključnih delih obravnavani. V obdobju 2019–2021 (ki ga je vključeval prvi zajem podatkov) je bilo na FDV napisanih 1021 zaključnih del, od tega 556 diplomskih del na prvi stopnji, 423 magistrskih del na drugi stopnji in 42 doktorskih del na tretji stopnji. Rezultati so pokazali, da diplomska in magistrska dela – na podlagi mapiranja pojavnosti ključnih besed v vsebinskih elementih (povzetek in ključne besede) – vključujejo vseh 17 CTR, medtem

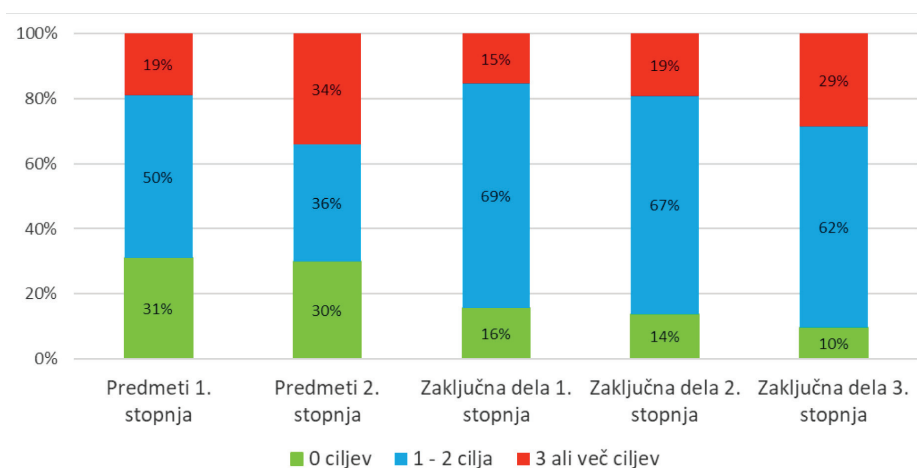
¹⁰ Analiza je bila opravljena na podlagi zapisanih in javno objavljenih informacij v analiziranih elementih učnih načrtov in zaključnih del. Posledično ne moremo izključiti možnosti, da predmeti ali zaključna dela naslavljajo vsebine, povezane s katerim od CTR, čeprav le-te niso neposredno omenjene v analiziranih vsebinskih elementih posameznih enot, ki jih je mapiranje zajelo.

ko v analiziranih elementih doktorskih disertacij ni zabeleženih ključnih besed za pet CTR.¹¹

Analiza rezultatov, pridobljenih s pomočjo mapiranja, je pokazala, da se pri predmetih na prvi in drugi stopnji ter zaključnih delih na vseh treh stopnjah najpogosteje pojavljajo ključne besede, ki so značilne za en do dva CTR (Slika 2).

Slika 2: ANALIZA VKLJUČENOSTI CTR V PEDAGOŠKI PROCES, ZA PREDMETE V 2021/22

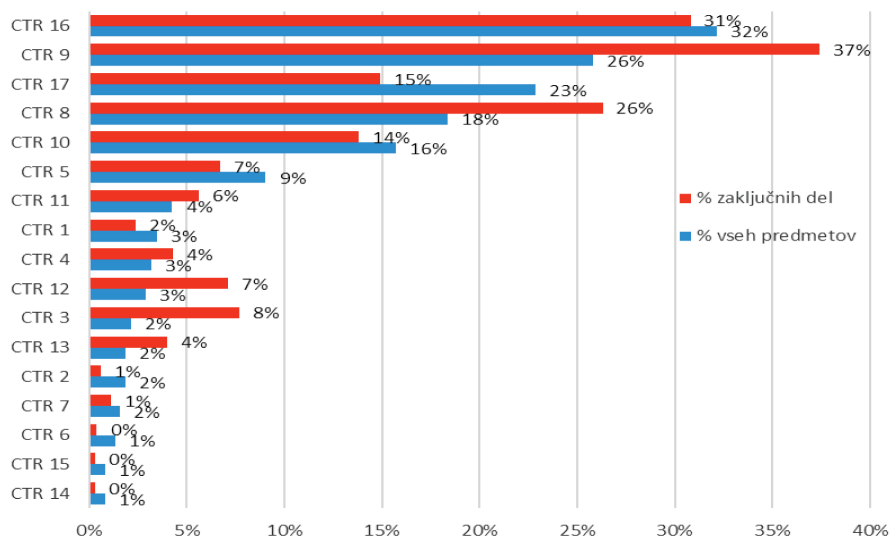

Vir: Lastna analiza.

Nadaljnja vsebinska analiza vključenosti CTR je pokazala, da se pojavnost CTR v predmetih razlikuje od zastopanosti posameznih CTR v zaključnih delih. Predmeti najpogosteje vključujejo CTR 16 (mir, pravičnost in močne institucije), 9 (industrija, inovacije in infrastruktura), 17 (partnerstva za doseganje ciljev), 8 (dostojno delo in gospodarska rast) in 10 (zmanjšanje neenakosti). Študenti v zaključnih delih pa so najpogosteje obravnavali CTR 9 (industrija, inovacije in infrastruktura), 16 (mir, pravičnost in močne institucije) in 8 (dostojno delo in gospodarska rast); vsebine so v večji meri usmerjene v CTR, ki so bližje gospodarstvu in podjetjem (Slika 3).

¹¹ V obdobju 2019–2021 v doktorskih delih nismo zaznali pojavnosti ključnih besed, ki bi bile značilne za naslednjih pet CTR: 2 (odprava lakote), 6 (čista voda in sanitarna ureditev), 13 (podnebni ukrepi), 14 (življenje v vodi) in 15 (življenje na kopnem).

Slika 3: ZASTOPANOST POSAMEZNIH CTR V ANALIZIRANIH PREDMETIH IN ZAKLJUČNIH DELIH

Vir: Lastna analiza.

Aktivnosti in ukrepi programa Trajnostna FDV po prvem mapiranju

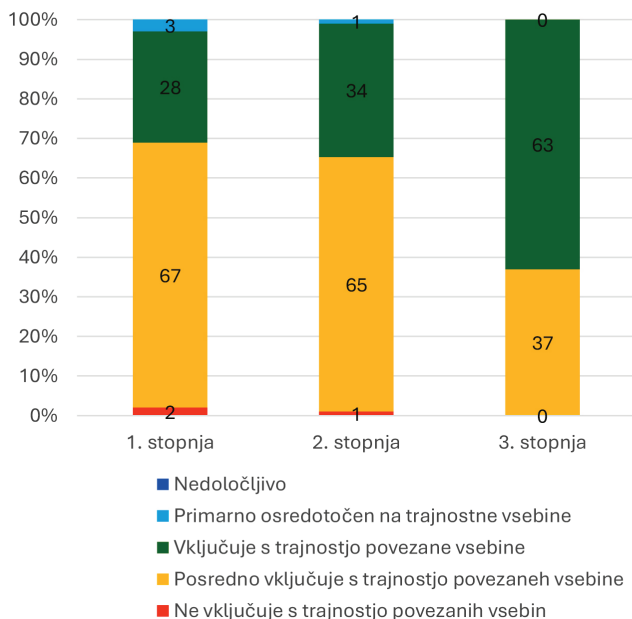
Rezultati so spodbudili nove aktivnosti. Na pedagoškem področju smo po prvi opravljeni analizi sprejeli več ukrepov programa Trajnostna FDV:

- Pozvali smo nosilce, da ob letnem ciklu pregledajo svoje učne načrte z namenom popolnejše identifikacije vsebin, povezanih s CTR, in jih po možnosti dopolnijo.
- Podali smo poziv za razpis več tem diplomskih in magistrskih del s področja varovanja okolja, okoljske krize, podnebni sprememb in trajnostnega razvoja.
- Poletna šola na temo okoljskih politik je prerasla v redno, vsakoletno; zanjo smo uvedli kreditne točke za opravljanje obveznosti.
- Posodobljena je bila metodologija mapiranja, ki je spodbudila nov zajem podatkov in ponovno analizo.

Rezultati analize drugega mapiranja

V drugem mapiranju, ki je potekalo v letu 2024, smo na podlagi dopolnjene in izboljšane metodologije iz leta 2022 (Arbeiter in Vrevc Žaljpah 2024) želeli preveriti rezultate ukrepov po prvem mapiranju. Zato smo znova analizirali vključenost CTR pri predmetih študijskih programov v študijskem letu 2023/2024, vendar smo tokrat poleg prve in druge bolonjske stopnje analizirali tudi učne

Slika 4: ANALIZA VKLJUČENOSTI CTR V PEDAGOŠKI PROCES, OPRAVLJENA 2024

Vir: lastna analiza.

načrte predmetov na tretji bolonjski stopnji (Slika 4). Ponovno smo beležili pojavnost ključnih besed CTR v istih vsebinskih elementih potrjenih in objavljenih učnih načrtov posameznih predmetov, ki smo jih glede na indeks vključenosti CTR, s pomočjo metode mejnih primerljivih vrednosti, razdelili v pet kategorij po vzoru metodologije STARS.¹²

Na programih prve stopnje je analiza učnih načrtov za 224 predmetov pokazala, da 2 % predmetov ne vključujeta vsebin, povezanih s trajnostjo, medtem ko 67 % predmetov posredno vključuje s trajnostjo povezane vsebine,¹³ 28 % predmetov pa neposredno vključuje s trajnostjo povezane vsebine.¹⁴ Iz mapiranja pojavnosti ključnih besed za specifične CTR torej lahko sklepamo, da več kot dve tretjini predmetov na prvi stopnji v učnih načrtih posredno vključuje tematike in koncepte, ki so povezani s trajnostnim razvojem, medtem ko slaba tretjina predmetov v učnih načrtih predvideva bolj podrobno obravnavo različnih vidikov trajnosti.

¹² Pri analizi smo uporabili že ustvarjeno bazo ključnih besed, ki je obširnejša od tiste, ki jo ponuja STARS. V bazi ključnih besed so vse izvirne besede iz baze Daftar prevedene in sklanjane.

¹³ Gre za predmete, pri katerih obravnava trajnostnih tematik ni neposredno opredeljena ali zapisana v učnem načrtu, vendar so tematike ali posamezni izzivi in koncepti, povezani s trajnostjo, identificirani na podlagi podrobnejše analize ključnih besed (Arbeiter in Vrevc Žlajpah 2024).

¹⁴ Gre za predmete, pri katerih del učnega načrta predvideva bolj podrobno ali obsežno obravnavo posameznega vidika trajnosti, predmeti pa pripisujejo pomembno vlogo naslavljanju trajnostnih tematik, izzivov in konceptov (več v Arbeiter in Vrevc Žlajpah 2024).

Na programih druge stopnje smo opravili mapiranje učnih načrtov za 149 predmetov: 65 % posredno vključuje s trajnostjo povezane vsebine in 34 % neposredno vključuje s trajnostjo povezane vsebine. Na drugi stopnji je torej delež predmetov, ki v učnih načrtih predvideva bolj podrobno obravnavo različnih vidikov trajnosti, višji kot na prvi stopnji, kar lahko pripišemo bolj ozko usmerjenim predmetom (in globlji analizi obravnavanih tematik) na drugi stopnji ter specifičnim znanjem, ki jih študenti pridobijo na magistrskem študiju. To potrjuje tudi analiza učnih načrtov za 19 predmetov na tretji bolonjski stopnji, kjer kar 63 % predmetov predvideva bolj podrobno obravnavo različnih vidikov trajnosti. Višje ravni zahtevnosti študija torej kažejo na večje vključevanje s trajnostjo povezanih vsebin in tudi bolj raznoliko pokrivanje CTR, kar odraža interdisciplinaren pristop znotraj predmetov na višjih stopnjah študija (Slika 4).

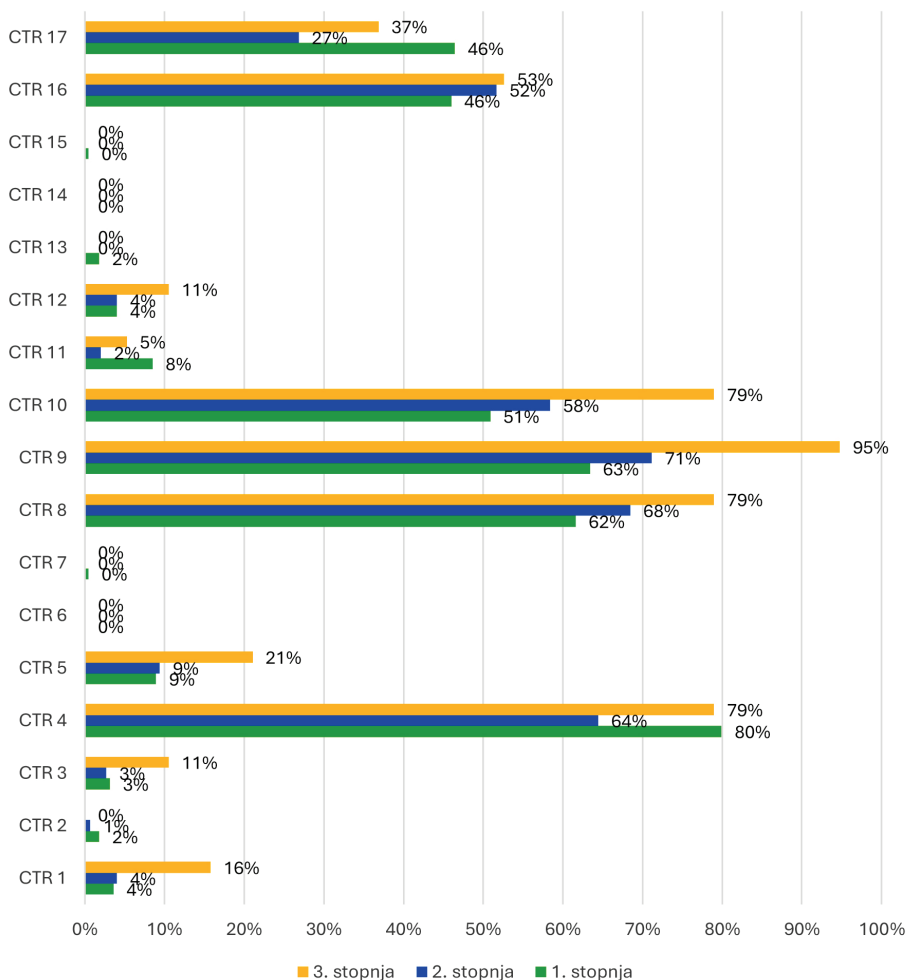
Nadaljnja vsebinska analiza vključenosti CTR je pokazala, da se pojavnost različnih CTR na prvi, drugi in tretji stopnji razlikuje (Slika 5). Predmeti na prvi stopnji najpogosteje vključujejo CTR 4 (kakovostno izobraževanje), CTR 9 (industrija, inovacije in infrastruktura), CTR 8 (dostojno delo in gospodarska rast), CTR 10 (zmanjšanje neenakosti), CTR 16 (mir, pravičnost in močne institucije). Na drugi stopnji je najpogosteje naslovljen CTR 9 (industrija, inovacije in infrastruktura), ki mu sledijo CTR 8, 4, 10 in 16. Na tretji stopnji je najpogosteje naslovljen CTR 9 (industrija, inovacije in infrastruktura), ki mu sledijo CTR 10, 4, 8, 16 in 17 (partnerstva za doseganje ciljev).

Razprava o rezultatih prvega in drugega mapiranja v pedagoškem procesu na FDV

Rezultati prvega mapiranja iz leta 2022 so pokazali, da je 69 % predmetov na prvi stopnji in 70 % predmetov na drugi stopnji vsebovalo tematike, povezane vsaj z enim CTR. Analiza zaključnih del je pokazala, da diplomska in magistrska dela vključujejo vseh sedemnajst CTR, medtem ko pet CTR ni bilo v doktorskih disertacijah. Najpogosteje so bile v predmetih na obeh stopnjah in zaključnih delih obravnavane teme, povezane s CTR 16 (mir, pravičnost in močne institucije), CTR 9 (industrija, inovacije in infrastruktura), CTR 17 (partnerstva za doseganje ciljev), CTR 8 (dostojno delo in gospodarska rast) in CTR 10 (zmanjšanje neenakosti). Metodologija iz leta 2022 je temeljila na mapiranju ključnih besed, pri katerem smo pojavnost več kot petih ključnih besed označili kot relevantno za določeni CTR. Rezultati in njihova diskusija so vodili v nadgradnjo metodologije.

Leta 2024 je posodobljeno mapiranje pokazalo večjo pokritost CTR. Na prvi stopnji je 67 % predmetov posredno vključevalo trajnostne vsebine, 28 % pa jih je vključevalo neposredno. Na drugi stopnji je 65 % predmetov posredno in 34 % neposredno vključevalo trajnostne vsebine, medtem ko je na tretji stopnji 63 % predmetov neposredno naslavljal različne vidike trajnosti. Posodobljena metodologija je izboljšala natančnost analize z uporabo indeksov vključenosti CTR, ki so predmete in objave razvrstili v pet kategorij na podlagi skupnega števila

Slika 5: ZASTOPANOST POSAMEZNIH CTR NA PRVI, DRUGI IN TRETJI STOPNJI V ŠTUDIJSKEM LETU 2023/2024

Vir: lastna analiza.

ujemajočih se ključnih besed. Ta pristop je omogočil bolj podrobno in zanesljivo analizo vključenosti CTR, kar je pripomoglo k boljši oceni vključevanja trajnostnih vsebin v neposredni pedagoški proces.

Primerjava analiz iz let 2022 in 2024 je sicer zaradi spremenjene metodologije otežena, a razkriva napredek pri vključevanju trajnostnih vsebin v pedagoški proces na FDV (ki je poleg metodoloških sprememb tudi rezultat posodobitev učnih načrtov) in naraščajočo obravnavo CTR z ravno študija. Relativno visoka vključenost CTR v analizi iz leta 2022 predvsem na prvi in drugi stopnji je spodbudila bolj natančno in celovito analizo v 2024. Posodobljena metodologija

je pokazala široko in dosledno rastoče (neposredno) vključevanje CTR glede na stopnjo programov in izpostavila (naj)večjo vključenost trajnostnih vsebin na tretji stopnji. Kljub visoki zastopanosti CTR v učnem procesu pa ostajajo možnosti za nadaljnje izboljšave, zlasti pri zagotavljanju, da učni načrti bolj natančno odražajo dejansko vsebino predavanj, povezovanju več CTR ter pri vključevanju več interdisciplinarnih in praktičnih projektov, ki naslavljajo trajnostne izzive.

CTR V ZNANSTVENORAZISKOVALNEM DELU

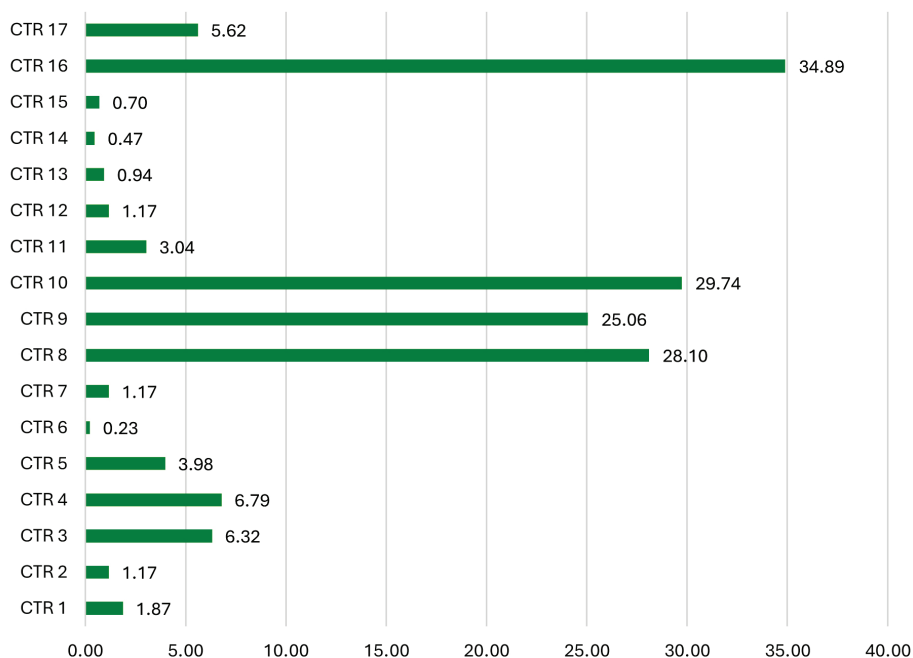
V analizi znanstvenoraziskovalne dejavnosti smo opazovali, kako pogosto raziskovalci in pedagogi raziskujejo teme, povezane s CTR. Pojavnost CTR v znanstvenih člankih smo izvedli na podlagi *Seznama znanstvenih objav zaposlenih na FDV v letih 2020, 2021 in 2022*, ki so ga v Osrednji družboslovni knjižnici Jožeta Goričarja generirali iz baze Cobiss in pri katerem smo ključne besede mapirali v naslednjih vsebinskih kategorijah: naslov, ključne besede in povzetek. Zaradi minimalnih sprememb poročamo samo o rezultatih iz druge faze (na podlagi prenovljene metodologije).

Kumulativna analiza je pokazala visoko zastopanost CTR, saj dobri dve tretjini znanstvenih objav zaposlenih na FDV (vsaj posredno) vključuje teme trajnostnega razvoja. Skupno je bilo analiziranih 427 znanstvenih objav, od katerih jih 55 % posredno vključuje trajnostne teme, medtem ko jih 27 % ne vsebuje trajnostnih vsebin. 17 % objav podrobneje obravnava trajnostne teme, medtem ko je samo 0,23 % objav primarno osredotočenih na trajnostne vsebine. Za manjši delež objav (2 %) ni bilo mogoče natančno oceniti vključenosti trajnostnih tematik.¹⁵ CTR so torej močno prisotni tako v doktorskih disertacijah kakor raziskovalnem delu zaposlenih.

Najpogosteje naslovljene teme v družboslovnem raziskovanju FDV (Slika 6) izhajajo iz CTR 16 (mir, pravičnost in močne institucije) s 35 % in CTR 10 (zmanjšanje neenakosti) s 30 %. Sledita CTR 8 (dostojno delo in gospodarska rast) z 29 % in CTR 9 (industrija, inovacije in infrastruktura) s 25 %. Ostali cilji, kot so CTR 4 (kakovostno izobraževanje), CTR 3 (zdravje in dobro počutje), CTR 17 (partnerstva za doseganje ciljev) in CTR 5 (enakost spolov), so vključeni v manjši meri. Podatki kažejo na osredinjenost raziskovalcev FDV na specifične trajnostne teme (vezane tudi na domicilna področja FDV), medtem ko je vključitev nekaterih drugih ciljev, kot sta CTR 15 (življenje na kopnem) in CTR 14 (življenje pod vodo), minimalna.

¹⁵ Za 2 % objav ni bilo na voljo povzetka, zato mapiranje zgolj po naslovu ali ključnih besedah ni imelo smisla.

Slika 6: DELEŽ OBJAV MED LETOMA 2020 IN 2022 PO POSAMEZNIH CTR

Vir: lastna analiza.

Ugotavljamo tudi, da dela, ki se nanašajo na CTR, navadno obravnavajo več CTR hkrati, kar kaže na interdisciplinarno naravo raziskovanja. Dela, ki neposredno naslavljajo s trajnostjo povezane tematike, v povprečju obravnavajo 3,5 CTR, medtem ko dela, ki zgolj posredno naslavljajo s trajnostjo povezane tematike, v povprečju obravnavajo 1,5 CTR. Pokazalo se je tudi, da se v publikacijah določeni CTR pogosteje pojavljajo skupaj. V znanstvenih delih so bile nekatere kombinacije CTR bolj pogoste. Pogosto sta se skupaj pojavljala CTR 15 in CTR 14, pa tudi CTR 9 in CTR 8 ter CTR 10 in CTR 8 ali celo CTR 8, CTR 9 in CTR 10 skupaj, kar kaže na povezana raziskovalna vprašanja oz. tematske sklope. Sočasna obravnava več CTR kaže, da znanstvenoraziskovalna dela skušajo celoviteje obravnavati trajnostni razvoj.

Na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti je bil med ukrepi v okviru programa Trajnostna FDV na fakulteti pregled publikacij in raziskovalnih projektov, ki so povezani s temami, kot so okoljska kriza, podnebne spremembe, zdravje in prehrana in trajnostni razvoj; le-te so bile po prvem mapiranju identificirane kot perspektivna makroraziskovalna področja, ki zanimajo več raziskovalnih centrov na FDV, to pa omogoča sodelovanje in povezovanje raziskovalnih interesov v tej smeri (FDV 2024a: 20; 2024b). Raziskovalci tem, ki so vezane na zeleni in digitalni prehod, so z namenom pospeševanja prenosa znanja

in krepitve interdisciplinarnega sodelovanja tudi redno vabljeni k predstavitev v okviru FDV dogodkov *Odprti termini za znanost*, na katerih so od leta 2022 posebej zaživele teme, povezane z digitalizacijo in rabo umetne inteligence (CTR 9). Med ukrepi je uvedeno tudi spremljanje raziskovalnih tem in njihove povezanosti s CTR, tako s sistemskim evidentiranjem CTR v objavah raziskovalcev kot tudi z dodatnim popisom ugotovitev in ključnih besed (descriptorjev) raziskovalnih projektov v bazi znanja (FDV 2024a: 22). Dodatna spodbuda je v načrtu razvojnega sklada FDV, ki bi prioriteten podpiral prijave strateških projektov na tem področju in spodbujal prijavljanje na razpise s temami trajnostnega razvoja. Razvojni sklad bi prioriteten podpore strateških projektov na tem področju krepil tudi s komuniciranjem o projektnih rezultatih v zvezi s temami trajnostnega razvoja. FDV si je za cilj zadala tudi organizacijo dogodkov (posvetov/poletnih šol/okroglih miz/delavnic ipd.) na temo okoljske krize, podnebnih sprememb, trajnostnega razvoja, ki prav tako lahko dobijo podporo razvojnega sklada (prav tam).

POVEZOVANJE AKTIVNOSTI, TRAJNOST V UPRAVLJANJU IN SODELOVANJE Z ZUNANJIMI DELEŽNIKI

Projekt Trajnostna FDV je omogočil pregled virov in zmogljivosti raziskovalcev in spodbudil tudi nove aktivnosti. Pokazal je, da se dobra zastopanost CTR v znanstvenoraziskovalni dejavnosti preliva tudi v poučevanje v študijskih programih na vseh treh ravneh študija in da se vključevanje tem trajnostnega razvoja v pedagoški dejavnosti krepi. Aktivnosti na področju trajnostnega razvoja in uresničevanja CTR pa se odražajo tudi v pridobljenih štirih koordinatorskih projektih, pridobljenih v letih 2022 in 2023 v okviru projekta UL za trajnostno družbo – ULTRA.¹⁶ Dodatno FDV kot partnerska članica sodeluje še v 12 pilotnih projektih. ULTRA je most med štirimi temeljnimi vidiki delovanja FDV in krepi medsebojno sodelovanje zaposlenih strokovnih sodelavcev, raziskovalcev in pedagogov na FDV ter tudi med drugimi članicami UL. S projekti pa FDV naslavlja teme, kot so zeleni in digitalni prehod, begunstvo, migracije, krožno gospodarstvo, reciklaža, učinkovita raba energije in komuniciranje znanosti. Te aktivnosti podpirajo oblikovanje usposabljanja z mikrodokazili in pripravo interdisciplinarnih učnih programov ter naslavlja CTR 1, CTR 3, CTR 4, CTR 5, CTR 7, CTR 8, CTR 12 in CTR 17.

V smislu celovitega pristopa k trajnostnemu razvoju FDV s projektom *Trajnostna FDV* integrira trajnostne prakse tudi v upravljalški vidik svojega

---

¹⁶ Naložba je del ukrepov načrta, ki se financira iz mehanizma Načrta za okrevalje in odpornost (UL, n. d.). Projekt sofinancira Republika Slovenija, Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije. FDV je nosilka štirih pilotnih projektov, ki se ukvarjajo s pripravo predlogov vzpostavitve celovitega sistema mikrodokazil na UL, ki pomembno podpira vseživljenjsko učenje in omogoča hitro prilagajanje potrebam trga dela, s čimer spodbuja trajnostno zaposlovanje (CTR 8). Prav tako pa omogoča učinkovito in ciljno usposabljanje na področjih, kot so krožno gospodarstvo, učinkovita raba energije in komuniciranje znanosti, kar neposredno prispeva k doseganju več ciljev trajnostnega razvoja (npr. CTR 7, CTR 12, CTR 13).

- Univerze kot pospeševalec trajnostnega razvoja: primer trajnostna FDV

delovanja. Skladno z vizijo, ki predvideva, da je FDV družbeno odgovorna fakulteta, ki proaktivno izobražuje, raziskuje in deluje za vključujočo, trajnostno in na znanju temelječo globalno družbo 21. stoletja (FDV 2020), fakulteta spodbuja tudi sodelovanje z zunanjimi deležniki. Tako na FDV (od konca leta 2022 še bolj intenzivno) potekajo številne dejavnosti, ki krepijo medsebojni prenos znanja med zaposlenimi, študenti in zunanjimi deležniki (Tabela 2).

Na FDV smo že po prvem izvedenem mapiranju začeli delovati na področju izobraževanja in ozaveščanja o pomenu trajnostnega razvoja in uresničevanju CTR (CTR 4). Ob gostujočih predavanjih, poletnih šolah, konferencah in drugih dejavnostih pa smo se neposredno usmerili na cilje 2, 10, 12, 13, 16 in 17. Z vključenostjo v interdisciplinarne projekte je FDV okrepila že obstoječa partnerstva in razširila svoje aktivnosti v družbenem okolju (CTR 4, CTR 17). V Tabeli 2 so prikazani CTR, ki so neposredno naslovljeni v posamezni aktivnosti.

Tabela 2: AKTIVNOSTI FDV, POVEZANE Z ZAGOTAVLJANJEM TRAJNOSTI¹⁷

Aktivnost	Opis	CTR
Pedagoška klavzura na temo vključevanja CTR v pedagoško in raziskovalno delo	Predstavitve za pedagoge in raziskovalce ob začetku študijskega leta 2022/2023 o pomenu CTR in izsledkih prvega mapiranja.	
Skrb za zadovoljstvo zaposlenih in dobre odnose na delovnem mestu	Vsako leto so organizirane športne aktivnosti za zaposlene (športni dan, spodbujanje vključevanja v organizirane športne vadbe na UL); leta 2024 je bilo organizirano predavanje za vse zaposlene, nato pa še niz delavnic za predstojnike o dobrih odnosih na delovnem mestu.	
Živimo družboslovje z alumni FDV	Decembra 2021 je bil organiziran pogovor s Tino Kobilšek, diplomantko mednarodnih odnosov in glavno slovensko pogajalko na podnebnem vrhu v Glasgowu. ^a	
Akcija #foniraj	V letu 2022 se je FDV pridružila akciji #foniraj, ki omogoča zbiranje osebnih starih telefonov, njihovo reciklažo in doniranje zbranih sredstev v humanitarne namene. ^b	

¹⁷ V tabeli so prikazane nekatere aktivnosti, ki neposredno naslavljajo tematike trajnostnega razvoja. Na FDV pa potekajo številne druge dejavnosti, projekti, konference itd., ki se trajnostnih tematik dotikajo vsaj posredno.

Aktivnost	Opis	CTR
Kapuscinski Development Lectures	Februarja 2023 je FDV, skupaj z Evropsko komisijo ter Programom Združenih narodov za razvoj (United Nations Development Programme – UNDP), organizirala mednarodno predavanje na temo trajnostnega mednarodnega razvoja. ^c	
Konferenca o mednarodnem okoljskem pravu in trajnostnem razvoju	Junija 2023 je FDV, skupaj z evropskim in ameriškim združenjem za mednarodno pravo, izvedla konferenco, na kateri so bili predstavljeni trajnostni izzivi in rešitve. ^d	
Mednarodna poletna šola politične ekologije	Vsakoletna poletna šola, ki je bila prvič organizirana leta 2021, osredini pa se na vprašanja politične ekologije, učinkovitega zelenega prehoda in preseganje družbene neenakosti. ^e	
Konferenca "Politika v času skrajnosti"	Decembra 2023 je bila izvedena konferenca, ki je v ospredje postavila različne krize 21. stoletje (tj. okoljsko krizo in podnebni zlom, vojne, demokratične inovacije, umetno inteligenco itd.). ^f	
Prehranski izziv »Okusi spremembo – zagrizi v trajnostne cilje«	Dvotedenski prehranski izziv v sodelovanju s Slovenskim združenjem za socialni marketing, za ozaveščanje o trajnostnih ciljih, izveden avgusta 2023. ^g	
Interdisciplinarni študentski projekt »Ponazoritev zelenega prehoda«	Študenti so leta 2023 v okviru interdisciplinarnega projekta v sodelovanju z drugimi članicami UL in zunanjimi partnerji pripravili različne pristope za načrtovanje in izdelavo interaktivnih maket za prikaz zelenega prehoda. ^h	

▪ Univerze kot pospeševalec trajnostnega razvoja: primer trajnostna FDV

Aktivnost	Opis	CTR
Slovenska mladinska nagrada za družbeno odgovornost in trajnostni razvoj – Adrastos	Nagrada študentkam v kategoriji Vizije prihodnosti za idejno nadgradnjo projekta Trajnostna FDV!	
Vključenost FDV v mednarodne mreže in platforme	FDV je vključena v številne mednarodne mreže in platforme, ki se ukvarjajo s trajnostnim razvojem, npr. Evropsko združenje za razvojne študije (EADI), pobudo PRME (Principles for Responsible Management Education), ki jo podpirajo Združeni narodi, in druge.	

- a Pogovor se je osredotočil na pomen družboslovja pri naslavljanju podnebnih in okoljskih problematik (FDV, 2022a).
  - b Na FDV smo zbirali stare telefone in s tem spodbudili premislek o bolj trajnostnem ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo (FDV 2022b).
  - c Na predavanju Kapuscinskega o razvoju smo gostili Richarda Kozula-Wrighta, direktorja Oddelka za globalizacijo in razvojne strategije pri UNCTAD. Njegovo predavanje z naslovom »Od politikiz do vključujočega in trajnostnega mednarodnega razvoja« je obravnavalo potrebne spremembe v mednarodnem gospodarskem sistemu za doseg bolj vključujočih in trajnostnih rezultatov (FDV, 2023a). Teme predavanj Kapuscinskega, ki jih je FDV gostila tudi v preteklosti, so že od vsega začetka – ko se o CTR še ni govorilo – vsebinsko pokrivalo CTR.
  - d Konferenca je potekala ob sodelovanju Katedre za mednarodne odnose, Evropskega in Ameriškega združenja za mednarodno pravo (ESIL in ASIL), sekcije za mednarodno okoljsko pravo ter univerze West Virginia (FDV 2023b).
  - e Mednarodna poletna šola politične ekologije 2023 je privabila 120 udeležencev in udeleženk iz več kot 30 držav. Pri organizaciji poleg FDV sodelujejo tudi »različne okoljske nevladne organizacije, kamor spadajo tudi Focus (Društvo za sonaravni razvoj), Umanotera, Inštitut za ekologijo, Eko-kolektiv in Časopis za kritiko znanosti«; je tudi »del integralnega projekta LIFE IP CARE FOR CLIMATE, ki s pomočjo ozaveščanja, izobraževanja in usposabljanja ključnih deležnikov spodbuja izvajanje ukrepov za doseganje ciljev Slovenije pri zmanjševanju emisij toplogrednih plinov« (FDV 2023).
  - f Konferenca je potekala v okviru slovenskega politološkega dneva (FDV 2023č).
  - g Dvotedenski prehranski izziv je vključeval zaposlene, študente in zunanje deležnike, s ciljem večje ozaveščenosti o CTR in njihove učinkovitejše implementacije tako na institucionalni kot individualni ravni (FDV 2023d).
  - h Pri projektu sta poleg FDV sodelovali še Naravoslovnotehniška fakulteta in Fakulteta za elektrotehniko ter zunanji partner Inštitut Milana Vidmarja. Študenti so razvili dve interaktivni maketi na temo e-mobilnosti in dve na temo energetskih skupnosti (FDV 2023e).
  - i Študentke so idejo oblikovale v okviru študijskega projekta pri predmetu Interno komuniciranje na dodiplomskem programu Komunikologija – Tržno komuniciranje in odnosi z javnostmi (UL 2023).
- Vir: lastni prikaz na podlagi internih gradiv FDV (2022a, b; 2023a, b, c, d, e; 2024) in UL (2023).

Z zavzemanjem za trajnostni razvoj (FDV 2024a) FDV v vrsto upravljaljskih ukrepov dosega tudi pomembne rezultate v okviru različnih partnerstev z zunanjimi deležniki (CTR 17), zmanjševanjem porabe virov (CTR 12), krepitvijo trajnostne infrastrukture in uporabo obnovljivih virov energije (CTR 7) ter spodbujanjem trajnostne mobilnosti (CTR 11).

Tabela 3: PREDVIDENI CILJI IN UKREPI ZA DOSEGANJE BOLJ TRAJNOSTNIH REZULTATOV NA UPRAVLJAVSKEM PODROČJU DELOVANJA FDV

Cilj	Ukrep	CTR
Okrepiti sodelovanje z zunanjimi akterji na tematskem področju	Vključitev v European Deans Council for Sustainability, vključitev v univerzitetno skupino za trajnostni razvoj in intenzivno sodelovanje z univerzo, komunikacija z drugimi zainteresiranimi fakultetami.	
Uvedba električnih polnilnic za avtomobile, telefone in prenosne računalnike na fakulteti	Odprtje avtomobilskih električnih polnilnic v garažni hiši in nadaljevanje opremljanja garažne hiše z električnimi polnilnicami. Postavitev in odprtje električne polnilnice telefonov in prenosnih računalnikov na fakulteti.	
Okrepitev trajnostne mobilnosti zaposlenih	Postavitev kolesarnice s solarno streho in dvema polnilnicama. Nakup dveh službenih električnih koles.	
Nadaljevati z zmanjševanjem porabe papirja	Opozarjati na potrebo po zmanjševanju porabe papirja, povečanje digitalnega podpisovanja dokumentov, sprememba pravil o zaključnih delih z namenom zmanjševanja tiskanja zaključnih del.	
Zmanjšanje porabe električne energije	Menjava klasičnih sijalk z led sijalkami in posledično zmanjševanje porabe skupne električne energije na FDV.	

Vir: lastni prikaz na podlagi FDV (2024a; 2024b).

Kot izhaja iz Programa dela FDV za leto 2024 (FDV 2024a), so upravljske aktivnosti FDV še naprej usmerjene v prizadevanje za bolj trajnostno in energetsko učinkovitejšo poslovanje fakultete (CTR 13). FDV si prizadeva za bolj zdravo delovno okolje (CTR 3), ki vključuje odzivanje na anketno ugotovljene okoliščine, ki (ne)posredno vplivajo na počutje, zdravje in produktivnost zaposlenih (FDV 2024a: 36). Prav tako FDV nadaljuje energetske sanacije starih delov stavbe, kar vključuje fazno izvedbo v okviru finančnih zmožnosti za povečanje energetske učinkovitosti (CTR 7), z nadaljnjimi prilagoditvami na področju digitalizacije, s ciljem uresničevanja digitalnega ter zelenega prehoda (CTR 9) in nadaljevanjem aktivnosti na področju varovanja okolja ter bolj zelene in trajnostno usmerjene fakultete (CTR 12) (FDV 2024a: 37).

SKLEPNE UGOTOVITVE IN NADALJNJE MOŽNOSTI

Strateška usmeritev Fakultete za družbene vede (FDV) vključuje spoštovanje ciljev trajnostnega razvoja (CTR) in njihovo integracijo v vse vidike delovanja. Projekt *Trajnostna FDV*, pripravljen v 2021 in predstavljen v začetku leta 2022,

deluje kot platforma za uresničevanje trajnostnega razvoja, za povezovanje in medsebojni prenos znanja med zaposlenimi, študenti in zunanjimi sodelujočimi. Vključuje ozaveščanje, identifikacijo in redno spremljanje (analizo) ter spodbujanje in povezovanje aktivnosti za uresničevanje CTR. Dosedanje analize, ki jih je spodbudil program Trajnostna FDV, so pokazale, da večina rednih aktivnosti na FDV vključuje CTR. Dejavnosti za spodbujanje teh ciljev se izvajajo na več načinov, vključno s pedagoškim in raziskovalnim delom, sodelovanjem z zunanjimi akterji ter upravljanjem, pri čemer je trajnostni razvoj ena ključnih vrednot fakultete.

Z rezultati obsežne analize mapiranja CTR je bila oblikovana *izkaznica Trajnostne FDV* (Slika 7), ki prikazuje vključevanje ciljev trajnostnega razvoja v predmete, zaključna in znanstvena dela. Predstavlja reference in orodje za prijave na nove projekte in sodelovanje v domačih in mednarodnih konzorcijih, saj izkazuje zavezanost FDV k trajnostnemu razvoju in omogoča boljše pozicioniranje v mednarodnem akademskem okolju ter pridobivanje finančnih sredstev za raziskave in projekte. Prav tako pa izpostavlja področja, ki jih FDV najbolj razvija pri svojem delu in sodelovanju z zunanjimi deležniki. Da je vloga družboslovja pri doseganju CTR pomembna, pokaže rezultat, da je v preučevanem obdobju med letoma 2022 in 2024 na FDV najbolj zastopan CTR 9 (industrija, inovacije in infrastruktura), ki ga naslavlja skupaj 170 predmetov, 382 zaključnih del in 107 znanstvenih objav. Sledita CTR 16 (mir, pravičnost in močne institucije), ki ga vključujejo skupno 103 predmeti, 314 zaključnih del in 149 znanstvenih objav, ter CTR 8 (dostojno delo in gospodarska rast) s 161 predmeti, 268 zaključnimi deli in 120 znanstvenoraziskovalnimi objavami. Močno so zastopani CTR 10, 17 in 4, kar kaže na široko integracijo CTR v izobraževalne in raziskovalne aktivnosti. Večje razlike med poučevanjem in raziskovanjem (med predmeti, zaključnimi deli in znanstvenimi objavami) so opazne predvsem pri CTR 8 (dostojno delo in gospodarska rast), CTR 9 in CTR 16, kjer je raziskovalno delo bolj intenzivno povezano s temi CTR kakor poučevanje. A rezultati pokažejo, da se tematike, obravnavane v pedagoškem procesu, intenzivno prelivajo v raziskovalni proces in povečujejo obseg sodelovanja v družbi (po obsegu in raznolikosti projektov).

Ob izboljšani metodologiji in povečani ozaveščenosti o pomembnosti trajnostnega razvoja lahko pričakujemo, da bodo prihodnji učni načrti vsebovali še več tem, ki se neposredno navezujejo na CTR, in tudi večje povezovanje različnih CTR. Raziskovalno delo se že preliva v učne načrte prek vključevanja aktualnih raziskovalnih ugotovitev in tudi študij primerov v predavanja, s čimer profesorji, ki aktivno raziskujejo teme CTR, svoje ugotovitve in sodelovanje z zunanjimi deležniki vključujejo v pedagoški proces in tako dodatno obogatijo vsebino predmetov. To na dolgi rok lahko omogoča tudi boljše lokalne rešitve v praksi.

Na podlagi dosedanjih izkušenj in rezultatov analiz bi pedagogi lahko še intenzivneje povezovali svoje raziskovalne teme s CTR, saj to področje ponuja številne priložnosti za nadaljnje raziskave in razvoj znotraj UL in v slovenski družbi.

Visoka zastopanost CTR v učnih načrtih prinaša študentom FDV konkurenčno prednost na trgu dela, saj delodajalci cenijo znanja, večine in izkušnje, povezane s trajnostnim razvojem. Izkaznica CTR predstavlja pomembno referenco in orodje za prijave na nove projekte in sodelovanje v mednarodnih konzorcijih, saj pokaže zavezanost FDV k trajnostnemu razvoju in omogoča boljše pozicioniranje v mednarodnem akademskem okolju ter dostop do finančnih sredstev za raziskave in projekte.

Poleg pedagoškega in znanstvenoraziskovalnega dela se FDV vedno bolj aktivno posveča tudi vključevanju trajnostnih praks v upravljalvske procese in sodelovanju z zunanjimi deležniki. Fakulteta si prizadeva za trajnostno upravljanje z viri, zmanjšanje okoljskega odtisa in promocijo trajnostne mobilnosti. S projekti, kot so postavitve električnih polnilnic, javnih pitnikov, načrtovanje solarnih panelov in spodbuda rabe koles, FDV kaže svojo zavezanost trajnostnemu razvoju.

Slika 7: IZKAZNICA TRAJNOSTNA FDV 2022–2024

<p>1 ODPORA REŠENJE</p> <p>3 predmeti (1,34 %) – 1. stopnja 2 predmeta (1,34 %) – 2. stopnja 0 predmetov (0 %) – 3. stopnja</p> <p>74 zaključnih del (2,35 %) 8 člankov (1,17 %)</p>	<p>2 ODPORA LAHOTE</p> <p>0 predmetov (0 %) – 1. stopnja 0 predmetov (0 %) – 2. stopnja 0 predmetov (0 %) – 3. stopnja</p> <p>6 zaključnih del (0,59 %) 5 člankov (1,17 %) →sodelovanje z zunanjimi deležniki</p>	<p>3 ZEMELJE IN DOBRO POČUITE</p> <p>2 predmetov (0,89 %) – 1. stopnja 1 predmet (0,67 %) – 2. stopnja 0 predmetov (0 %) – 3. stopnja</p> <p>79 zaključnih del (7,74 %) 27 člankov (6,32 %)</p>
<p>4 KAMOVOSTNO IZOBRAŽEVANJE</p> <p>57 predmetov (25,45 %) – 1. stopnja 25 predmetov (16,78 %) – 2. stopnja 3 predmeti (15 %) – 3. stopnja</p> <p>44 zaključnih del (4,31 %) 29 člankov (6,79 %) →Sodelovanje z zunanjimi deležniki →upravljanje in vodenje</p>	<p>5 ENAKOST SPOLOV</p> <p>3 predmeti (1,34 %) – 1. stopnja 6 predmetov (4,03 %) – 2. stopnja 1 predmet (5 %) – 3. stopnja</p> <p>71 zaključnih del (6,95 %) 17 člankov (3,98 %)</p>	<p>6 OSTA VODA IN SAMOTRANILNOST</p> <p>0 predmetov (0 %) – 1. stopnja 0 predmetov (0 %) – 2. stopnja 0 predmetov (0 %) – 3. stopnja</p> <p>4 zaključna dela (0,39 %) 1 članek (0,23 %)</p>
<p>7 OKOLJSKO DOBROTA IN OSOBNOST</p> <p>0 predmetov (0 %) – 1. stopnja 0 predmetov (0 %) – 2. stopnja 0 predmetov (0 %) – 3. stopnja</p> <p>11 zaključnih del (1,06 %) 5 člankov (1,17 %) →upravljanje in vodenje</p>	<p>8 DOSTOPNO DELO IN GOSPODARSKA PRAKTIKA</p> <p>90 predmetov (40,18 %) – 1. stopnja 38 predmetov (38,93 %) – 2. stopnja 13 predmetov (65 %) – 3. stopnja</p> <p>268 zaključnih del (26,25 %) 120 člankov (28,10 %)</p>	<p>9 INDUSTRIJA IN INOVACIJE IN INFORMATIKA</p> <p>100 predmetov (44,64 %) – 1. stopnja 57 predmetov (38,25 %) – 2. stopnja 13 predmetov (65 %) – 3. stopnja</p> <p>382 zaključnih del (37,41 %) 107 člankov (25,06 %) →sodelovanje z zunanjimi deležniki</p>
<p>10 ZMANJŠANJE NEENAKOSTI</p> <p>77 predmetov (34,38 %) – 1. stopnja 39 predmetov (26,17 %) – 2. stopnja 13 predmetov (65 %) – 3. stopnja</p> <p>141 zaključnih del (13,81 %) 127 člankov (29,74 %) →sodelovanje z zunanjimi deležniki</p>	<p>11 TRAJNOSTNA MESTA IN VEŠTOSTI</p> <p>5 predmetov (2,79 %) – 1. stopnja 0 predmetov (0 %) – 2. stopnja 0 predmetov (0 %) – 3. stopnja</p> <p>57 zaključnih del (5,58 %) 13 člankov (3,04 %) →sodelovanje z zunanjimi deležniki →upravljanje in vodenje</p>	<p>12 OKOLJSKO POKRANJE IN INOVACIJA</p> <p>4 predmeti (1,79 %) – 1. stopnja 4 predmeti (2,68 %) – 2. stopnja 0 predmetov (0 %) – 3. stopnja</p> <p>72 zaključnih del (7,74 %) 5 člankov (1,17 %) →sodelovanje z zunanjimi deležniki →upravljanje in vodenje</p>
<p>13 PODNEVNI URŠER</p> <p>2 predmeta (0,89 %) – 1. stopnja 0 predmetov (0 %) – 2. stopnja 0 predmetov (0 %) – 3. stopnja</p> <p>41 zaključnih del (4,02 %) 4 članki (0,94 %) →sodelovanje z zunanjimi deležniki →upravljanje in vodenje</p>	<p>14 ZDELANE VIRI</p> <p>0 predmetov (0 %) – 1. stopnja 0 predmetov (0 %) – 2. stopnja 0 predmetov (0 %) – 3. stopnja</p> <p>3 zaključna dela (0,29 %) 2 članki (0,47 %)</p>	<p>15 ZDELANE NA KOPNEM</p> <p>1 predmet (0,45 %) – 1. stopnja 0 predmetov (0 %) – 2. stopnja 0 predmetov (0 %) – 3. stopnja</p> <p>3 zaključna dela (0,29 %) 3 članki (0,70 %)</p>
<p>16 PRAVNOST IN INOVACIJA</p> <p>62 predmetov (27,68 %) – 1. stopnja 32 predmetov (21,48 %) – 2. stopnja 9 predmetov (45%) – 3. stopnja</p> <p>314 zaključnih del (30,75 %) 149 člankov (34,89 %) →sodelovanje z zunanjimi deležniki</p>	<p>17 PARNOSTNA ZA DOSEGANJE CILJEV</p> <p>60 predmetov (26,79 %) – 1. stopnja 11 predmetov (7,38 %) – 2. stopnja 4 predmeti (20 %) – 3. stopnja</p> <p>152 zaključnih del (14,89 %) 24 člankov (5,62 %) →sodelovanje z zunanjimi deležniki →upravljanje in vodenje</p>	

Vir: lastni prikaz.

Prav tako fakulteta spodbuja sodelovanje z različnimi lokalnimi in mednarodnimi partnerji, kar pripomore k širjenju in izboljševanju trajnostnih praks. Ravno krepitev interdisciplinarnega sodelovanja znotraj UL (denimo primer ULTRA) je spodbudila novo raziskovalno in pedagoško sodelovanje na področjih trajnostnega razvoja, iz česar nastajajo nove pobude.

Ne glede na dolgo tradicijo in široko zastopanost CTR so nadaljnje izboljšave mogoče na več področjih. V **metodološkem delu** so možne še dodatne izboljšave popisa vključenosti CTR v aktivnosti FDV. Ker se aktivnosti v okviru delovanja univerz vse hitreje spreminjajo, bi bilo v prihodnje smiselno nadaljevati aktivnosti v smeri rednega posodabljanje metodologije:

- i. natančnejše segmentacije ključnih besed,
- ii. razvijanja sofisticiranih algoritmov za prepoznavanje in kontekstualizacijo ključnih besed in morebitno uporabo umetne inteligence za analizo surovih podatkov (in avtomatizirane popise aktivnosti),
- iii. uporabe kombinacije kvalitativnih in kvantitativnih metod, npr. kombiniranje mapiranja z intervjuji, samoidentifikacijo in anketo med pedagogi, raziskovalci in študenti,
- iv. redno pošiljanje povratnih informacij uporabnikom.

Na **vsebinskem področju** pa bi morale aktivnosti v prihodnje vključevati:

- v. povečanje vključenosti študentov,
- vi. krepitev medsektorskega sodelovanja,
- vii. povečanje ozaveščenosti o pomenu trajnostnega razvoja,
- viii. razvijanje sistemov za spremljanje in poročanje o napredku pri uresničevanju CTR.

Pri spremljanju napredka in diskusiji o rešitvah so pomembne tudi spodbude za široko povezovanje ne le med visokošolskimi zavodi, temveč z vsemi ključnimi akterji na ravni cele države (vzemimo primer Trajnostne akademije, ki je potekala na FDV maja 2024). Implementacija teh izboljšav bi lahko pripomogla k še bolj učinkovitemu vključevanju CTR v delovanje fakultete in univerze ter prispevala k bolj trajnostni prihodnosti.

Fakulteta za družbene vede s projektom »Trajnostna FDV« in ukrepi, ki izhajajo iz projekta, predstavlja primer, da lahko izobraževalne institucije igrajo pomembno vlogo pri uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja. Povezovanje niza aktivnosti, sistematični pristop k vključevanju trajnostnih vsebin, stalno spremljanje in razvoj metodologije ter aktivno sodelovanje z zunanji deležniki so se izkazali kot uspešni načini integracije trajnostnih ciljev v vse vidike delovanja fakultete.

LITERATURA

- Arbeiter, Jana, in Žiga Vrevc Žlajpah. 2024. »Vključenost ciljev trajnostnega razvoja v pedagoški, znanstvenoraziskovalni in upravljalški vidik delovanja visokošolskega zavoda: primer Fakultete za družbene vede«. *Teorija in praksa* 61 (3): 775–85.
- Alcántara-Rubio, Lucía, Rocío Valderrama-Hernández, Carmen Solís-Espallargas in Jorge Ruiz-Morales. 2022. »The Implementation of the SDGs in Universities: A Systematic Review«. *Environmental Education Research* 28 (11): 1585–615.

- Arbeiter, Jana, in Maja Bučar. 2020. »Transformative education: bridging education for change«. *Helsinki Bridge* 47. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.30182.96322>.
- Arbeiter, Jana, in Maja Bučar. 2022. »Global partnership in response to Covid-19«. *Annales: anali za istrske in mediteranske študije, Series historia et sociologia* 32 (3): 481–96.
- Banjac, Marinko, Boris Mance, Gregor Petrič, Andraž Petrovčič, Peter Sekloča, Aleksander Sašo Slaček Brlek, Slavko Splichal, Maja Turnšek, Igor Vobič in Blaž Vrečko Ilc. 2015. *Meje razumevanja trajnostnega razvoja v slovenski politiki, ekonomiji, civilni družbi in medijih*. Ljubljana: Založba FDV.
- Bezjak, Sonja, in Janez Štebe. 2023. »Interdisciplinarne tematske zbirke podatkov kot platforma povezovanja raziskovalcev: primer raziskav o okolju v Sloveniji«. *Teorija in praksa* 60 (4): 753–74. <https://doi.org/10.51936/tip.60.4.753>.
- Caroline S. Armitage, Marta Lorenz in Susanne Mikki. 2020. »Mapping scholarly publications related to the Sustainable Development Goals: Do independent bibliometric approaches get the same results?«. *Quantitative Science Studies* 1 (3): 1092–108.
- Chaleta, Elisa, Margarida Saraiva, Fátima Leal, Isabel Fialho in António Borralho. 2021. »Higher Education and Sustainable Development Goals (SDG): Potential Contribution of the Undergraduate Courses of the School of Social Sciences of the University of Évora«. *Sustainability* 13 (4): 1828. <https://doi.org/10.3390/su13041828>.
- Crnčec, Danijel. 2022. »Energy Governance in Slovenia«. V: *Handbook of Energy Governance in Europe*, urednika Michèle Knodt in Jörg Kemmerzell, 1083–119. Cham: Springer.
- Duvnjak, Barbara, in Andrej Kohont. 2021. »The Role of Sustainable HRM in Sustainable Development«. *Sustainability* 13 (19): 10668. <https://doi.org/10.3390/su131910668>.
- Fakulteta za družbene vede. 2020. *Strategija Fakultete za družbene vede*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Fakulteta za družbene vede. 2022a. »Živimo družboslovje z alumni FDV: Tina Kobilšek, diplomantka mednarodnih odnosov in glavna slovenska pogajalka na podnebnem vrhu v Glasgowu, o vlogi družboslovja pri naslavljanju podnebnih sprememb«. *Novice in obvestila*, 16. december 2021. <https://www.fdv.uni-lj.si/obvestila-in-informacije/novice-in-obvestila/zivimo-druzboslovje-z-alumni-fdv-tina-kobilsek>.
- Fakulteta za družbene vede. 2022b. »Doniraj svoj fon in #foniraj za zeleno prihodnost«. *Novice in obvestila*, 6. januar 2022. <https://www.fdv.uni-lj.si/obvestila-in-informacije/novice-in-obvestila/doniraj-svoj-fon-in-foniraj-za-zeleno-prihodnost>.
- Fakulteta za družbene vede. 2023a. »Kapuscinski development lectures«. *Novice in obvestila*, 13. februar 2023. <https://www.fdv.uni-lj.si/obvestila-in-informacije/dogodki-in-utrinki/napovednik-dogodkov/kapuscinski-development-lectures>.
- Fakulteta za družbene vede. 2023b. »Uspešno zaključena konferenca o mednarodnem okoljskem pravu in trajnostnem razvoju«. *Novice in obvestila*, 6. julij 2023. <https://www.fdv.uni-lj.si/obvestila-in-informacije/novice-in-obvestila/uspesno-zakljucena-konferenca-o-mednarodnem-okoljskem-pravu-in-trajnostnem-razvoju>.
- Fakulteta za družbene vede. 2023c. »Mednarodna poletna šola politične ekologije 2023: interdisciplinarno za zeleni prehod«. *Novice in obvestila*, 22. avgust 2023. <https://www.fdv.uni-lj.si/obvestila-in-informacije/novice-in-obvestila/mednarodna-poletna-%C5%A1ola-politi%C4%8Dne-ekologije-2023-interdisciplinarno-za-zeleni-prehod>.
- Fakulteta za družbene vede. 2023č. »Konferenca: Politika v času skrajnosti«. *Novice in obvestila*, 19. december 2023. <https://www.fdv.uni-lj.si/obvestila-in-informacije/novice-in-obvestila/konferenca-politika-v-casu-skrajnosti>.

- Fakulteta za družbene vede. 2023d. »Okusi spremembo: FDV se pridružuje izzivu trajnostne prehrane«. *Novice in obvestila*, 16. oktober 2023. <https://www.fdv.uni-lj.si/obvestila-in-informacije/novice-in-obvestila/okusi-spremembo-fdv-se-pridruzuje-izzivu-trajnostne-prehrane>.
- Fakulteta za družbene vede. 2023e. »Interdisciplinarni študentski projekt Ponazoritev zelenega prehoda z interaktivnimi maketami«. *Novice in obvestila*, 27. december 2023. <https://www.fdv.uni-lj.si/obvestila-in-informacije/novice-in-obvestila/interdisciplinarni-studentski-projekt-ponazoritev-zelenega-prehoda-z-interaktivnimi-maketami>.
- Fakulteta za družbene vede. 2024a. »Letni program dela 2024«. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede. <https://www.fdv.uni-lj.si/docs/default-source/katalog-ijz/program-dela-fdv-za-letno-2024.pdf?sfvrsn=0>.
- Fakulteta za družbene vede. 2024b. »Letno poročilo 2023: Poslovno poročilo s Poročilom o kakovosti, Računovodsko poročilo«. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede. <https://www.fdv.uni-lj.si/docs/default-source/o-fdv/kakovost/letno-poro%c4%8dilo-s-poro%c4%8dilom-o-kakovosti-za-2023.pdf?sfvrsn=2>.
- Golob, Urša, Klement Podnar in Franzisca Weder. 2024. »Reimagining the Sustainable Consumer: Why Social Representations of Sustainable Consumption Matter«. *Business Ethics, the Environment & Responsibility*, 12. januar 2024. <https://doi.org/10.1111/beer.12656>.
- Golob, Urša, Tanja Kamin in Jake Barnes. 2022. »Knowledge and skills required to set up and operate clean energy communities«. *Proceedings of the Institution of Civil Engineers – Energy*, 22. november 2022. <https://doi.org/10.1680/jener.22.00046>.
- Hočevar, Marjan, in Tomaž Bartol. 2021. »Mapping Urban Tourism Issues: Analysis of Research Perspectives through the Lens of Network Visualization«. Original Scientific Article. *International Journal of Tourism Cities* 7 (3). <https://doi.org/10.1108/IJTC-05-2020-0110>.
- Hočevar, Marko. 2024. Growth Models, Industrial Relations Institutions and Labour Market Policies in Ireland, Portugal and Slovenia: Explaining Capitalist Convergence and Divergence. Ljubljana: Faculty of Social Sciences. https://www.fdv.uni-lj.si/docs/default-source/zalozba/growth-models_ebook.pdf?sfvrsn=2.
- Jaklič, Andreja, Jana Arbeiter in Katja Lozar Manfreda. 2022. »Sustainable University as a driver of recovery and resilience in a small country: case of Sustainable Faculty of Social Sciences.« Presentation at the Sustainable Development Goals Universities Initiative (SDG-sUNI) Launch Conference, 13 October 2022, London.
- Jayabalasingham, Bamini, Roy Boverhof, Kevin Agnew in Lisette Klein. 2019. »Identifying Research Supporting the United Nations Sustainable Development Goals«. *Elsevier Data Repository* 1. <https://doi:10.17632/87txkw7khs.1>.
- Kashnitsky, Yury, Guillaume Roberge, Jingwen Mu, Kevin Kang, Weiwei Wang, Maurice Vanderfeesten in Maxim Rivest. 2022. »Evaluating Approaches to Identifying Research Supporting the United Nations Sustainable Development Goals«. *arXiv Cornell University*, 15. september 2022. <https://researchcollaborations.elsevier.com/en/publications/identifying-research-supporting-the-united-nations-sustainable-de>.
- Kestin D, Tahl, in Julio Lumbreras. 2020. Accelerating Education for the SDGs in Universities: *A Guide for Universities, Colleges, and Tertiary and Higher Education Institutions*. New York: Sustainable Development Solutions Network (SDSN). https://files.unsdsn.org/accelerating-education-for-the-sdgs-in-unis-web_zZuYLaoZRHK1L77zAd4n.pdf.
- Kestin , Tahl, Marjan Van Den Belt, Leanne Denby, Katie Ross, John Thwaites in Martine Hawkes. 2017. Getting Started with the SDGs in Universities: *A Guide for Universities, Higher Educa-*

- tion Institutions, and the Academic Sector.* SDSN Australia, New Zealand & Pacific. https://ap-unsdsn.org/wp-content/uploads/University-SDG-Guide_web.pdf.
- Reid, Sarah Kate. 2020. *Mapping the Sustainable Development Goals (SDGs) in the University Curriculum: A UF Faculty Guide for Using the United Nations SDGs.* Edinburgh: The University of Edinburgh. https://www.ed.ac.uk/files/atoms/files/mapping_the_sustainable_development_goals_in_the_university_curriculum.pdf.
- Rivest, Maxime, Yury Kashnitsky, Alexandre Bédard-Vallée, David Campbell, Paul Khayat, Isabelle Labrosse, Henrique Pinheiro, Simon Provençal, Guillaume Roberge in Chris James. 2021. »Improving the Scopus and Aurora Queries to Identify Research That Supports the United Nations Sustainable Development Goals (SDGs)«. *Elsevier Data Repository* 4. <https://doi.org/10.17632/9sxdykm8s4.4>.
- Sustainable Development Solutions Network. 2024. »SDSN at the 2024 High-Level Political Forum (HLPF)«. *UNSDSN*, 19. julij 2024. <https://www.unsdsn.org/news/sdsn-at-the-2024-high-level-political-forum-hlpf/>.
- UNESCO. 2021. »Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education«. 1. november 2021. <https://www.unesco.org/en/articles/reimagining-our-futures-together-new-social-contract-education>.
- United Nations. 2015. »Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development«. <https://sdgs.un.org/2030agenda>.
- Univerza v Ljubljani. 2022. »Reforma VŠ UL za trajnostno družbo – ULTRA«. Ljubljana: Univerza v Ljubljani. <https://www.uni-lj.si/projekti/reforma-vs-ul-za-trajnostno-druzbo-ultra>.
- Univerza v Ljubljani. 2024. »Raziskovanje«. Ljubljana: Univerza v Ljubljani. https://www.uni-lj.si/raziskovalno_in_razvojno_delo/raziskovalne_novice/.
- Univerza v Ljubljani. 2024. »Študentke Univerze v Ljubljani prejele nacionalno mladinsko nagrado ADRASTOS 2023 – Vizije prihodnosti za idejni projekt 'Trajnostna FDV'«. *Novice*, 4. januar 2024. <https://www.uni-lj.si/novice/2024-01-04-studentke-univerze-v-ljubljani-prejele-nacionalno-mladinsko-nagrada-adrastos-2023-vizije-prihodnosti-za-idejni-projekt-trajnostna-fdv>.
- Vezovnik, Andreja. 2024. »Romantic narratives on nature and environment in meat-focused food documentaries«. *Food, culture, & society* 27 (3): 889–906.
- Zhang, Junze, Shuai Wang, Prajal Pradhan, Wenwu Zhao in Bojie Fu. 2022. »Mapping the Complexity of the Food-Energy-Water Nexus from the Lens of Sustainable Development Goals in China«. *Resources, Conservation and Recycling* 183. <https://doi.org/doi:10.1016/j.resconrec.2022.106357>.

UNIVERSITY AS AN ACCELERATOR OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT: THE CASE OF SUSTAINABILITY AT THE FACULTY OF SOCIAL SCIENCES, UNIVERSITY OF LJUBLJANA

Abstract. *As the largest and most interdisciplinary social science faculty in the Slovenia, and forming part of the University of Ljubljana, the Faculty of Social Sciences is an important actor for promoting realisation of the Sustainable Development Goals (SDGs), The Faculty's mission includes all three key aspects of sustainable development: social, economic and environmental. Experts there (researchers and educators) are actively involved in international networks for the design, education and measurement of SDGs and actively participate in the monitoring and implementation of the Agenda for Sustainable Development until 2030; namely, the most ambitious global agreement ever to target sustainable development. They also transfer experiences and references from international projects in the field of global and transformative learning (SDG 4.7) understood as a key instrument for the accomplishment of all 17 goals. The contribution presents analysis of the inclusion of the SDGs in the pedagogical, scientific and management areas of the Faculty's operations.*

Keywords: *Sustainable Development Goals, sustainable development, education, universities.*